

[Viggo Starcke.]

opsparing har gjort, at folk bruger hurtigere; den har hidset forbruget frem, og det har vi selv skyld i herhjemme indenfor grænserne.

Når man nu både fra regeringens side, og også fra radikal side og socialdemokratisk side, gerne vil indefryse priserne, indefryse lønnen, avancerne og indefryse penge gennem tvangsopsparing, så vil jeg gerne anføre en udtalelse af en kendt amerikansk socialøkonom og beder om tilladelse til et kort citat. Det var Henry Hazlitt, der skrev den 12. februar i år:

„Prisstop lægger ikke alene en vældig økonomisk magt i politikernes hænder, en magt, som altid bliver misbrugt, men tjener også til at aflede befolkningens opmærksomhed fra den kendsgerning, at det er regeringen selv, der skaber den inflation, som den derefter vil beskytte borgerne mod.“

Disse ord af Hazlitt er selvfølgelig rettet til den amerikanske regering, men jeg vil gerne gøre disse ord til mine og tilføje, at det er forkert, når den høje regering vil foregøgle vælgerne, at den vil beskytte dem mod inflation, den, som de danske politikere selv har ansvaret for at have fremkaldt.

Om de indirekte forbrugsskatter som inflationskilde sagde den tidligere radikale handelsminister Hassing-Jørgensen den 23. februar i „Børsen“, hvis jeg må tillade mig at citere nogle få ord:

„Hverken nationaløkonomeerne eller politikere synes at have haft nogen forståelse af deres virkninger i så henseende“, og han fortsætter med adresse til de politiske partier:

„Bondevennerne, senere de forskellige venstregrupper og socialdemokraterne, havde på deres program finanstoldens afskaffelse og beskyttelsestoldens gradvise nedsættelse, men har aldrig nået at realisere det.“

Det er ikke for sent endnu at realisere det.

Den højtærede finansminister dristede sig i sin tale nu til at sige, at devalueringen den 18. september 1949 i sig selv ikke ville have medført væsentlige prisstigninger; han skønnede, at det måske ville have været 5 pct. — jeg vil gerne fortsætte. Jeg vil dog anføre, at ved den danske kronens devaluering i 1949 steg dollars 44 pct. Vil den højtærede finansminister ikke forklare, hvorledes man kan undgå en prisstigning, når man ved devalueringen får en forhøjelse af dollars på 44 pct. og Danmark i 1949 købte næsten tre fjerdedele af sit korn og sine foderstoffer i dollarområdet, en fjerdedel af sit bomuld, en trediedel af sine metaller, to femtedele

af sine maskiner, to trediedele af sin benzin? Vi så jo faktisk, at flere stabelvarer straks efter devalueringen i 1949 steg stærkt, og nogle af dem steg hurtigt op mod de 40 pct. Korn og foderstoffer steg, spiseolier — til margarine —, mineralolieprodukter og andet brændsel, papir, papirmasse, kunstgødning — bortset fra Norgesalpeter på grund af sukkerudvekslingen; kemikalierne steg stærkt, kolonialvarer, læder, uld, bomuld, træ og skibsfragter, som er en vigtig ting. Alt dette er man nødt til at se i øjnene.

Den højtærede finansminister vil gerne standse den fortsatte stigning i varepriserne, og han vil gerne standse den fortsatte stigning af lønnen, men jordens stigning, se, det er noget helt andet. Den går den højtærede finansminister udenom akkurat som under tidligere kriser, da man indførte maksimalpriser på en lang række varer, men ingen maksimalpris på jorden; tværtimod, da suspenderede man de periodiske vurderinger; genanskaffelsessystemet vil man ikke så gerne anlægge overfor jorden. Den højtærede finansminister har ret i, at ved en devaluering stiger — foruden jorden — også bygninger, varelagre, skibe, maskiner, men alle disse ting er resultatet af menneskers arbejde, og deres stigning skyldes den vurdering, at det vil koste så meget mere at fremstille dem i dag; men med hensyn til jorden er forholdet et helt andet, fordi den ikke er resultat af arbejde og ikke er resultat af arbejds løn, i hvert fald ikke den nøgne jordværdi, men den skyldes menneskers efterspørgsel. Derfor er det en helt anden funktion.

En devaluering er til vældig fordel for ejendomsbesiddere, som har gæld. De tjener på den, fordi de kan stifte gælden i hele kroner og afbetale den i halve kroner. Har vi grundskyld i Danmark, vil det lægge en meget stærk dæmper på tendensen til at fremkalde nye devalueringer, og det vil i høj grad afdæmpe virkningen af den devaluering, der har fundet sted. Men hvem er det, der betaler devalueringen? Det er aldersrentenyderne og arbejderne og tjenestemændene, hvis lønudligning netop slæber langt bagefter. Endelig er det selvpensionisterne og de små sparere, som ingenlunde får nogen erstatning. Fra dem flyttes de store realværdier over til dem, som ejer de faste værdier.

Fornylig har der fundet forhandlinger sted i Paris i OEEC. Her mener jeg, at Danmark har en klar realinteresse i at fremme den liberalisering, som nu skal til at foregå efter et andet princip, nemlig ved fælleslister i stedet for efter procentssystemet. Men den højtærede finansminister svarede mig, at det,